

**ANTON COȘA, *MONOGRAFIA COMUNEI OITUZ*,
ONEȘTI, EDITURA MAGIC PRINT, 2010, 455 p.**

Trebuie să remarcăm încă de la început faptul că **Monografia comunei Oituz** apare chiar în anul în care s-a aniversat împlinirea a 600 de ani de la mențiunea documentară a satului Oituz (anul 1410), fapt ce a contribuit, evident, decisiv la apariția volumului în cauză.

Cartea de față constituie practic o continuare a preocupărilor autorului, încă din anii studenției, de studiere a comunităților catolice rurale sub forma unor monografii (a se vedea: Anton Coșa, **Cleja. Monografie etnografică**, București, Editura SemnE, 2001; idem, **Monografia comunei Faraoani**, Onești, Editura Magic Print, 2009; idem, **Monografia comunei Gioseni**, Iași, Editura Sapientia, 2009; idem, **Monografia comunei Nicolae Bălcescu**, Bacău, Editura Babel, Tipografia Docuprint Bacău, 2010), precum și alte studii și articole cu temă similară în volume colective sau reviste și publicații.

Structura capitolelor este similară celeilalte monografii (**Monografia comunei Nicolae Bălcescu**) și anume: 1. **Introducere**, 2. **Geografia**, 3. **Istoria**, 4. **Demografia**, 5. **Etnografia**, 6. **Biserica**, 7. **Școala**, 8. **Cultura**, 9. **Antroponimia**, 10. **Toponimia**, 11. **Economia**, 12. **Organizarea teritorial-administrativă**. Urmează apoi acele **Documente. Recensăminte. Statistici. Încheiere. Bibliografie. Indice de nume (subiecți chestionați)**, mai apoi **Glosar, Fotografii și Cuprins**.

Din primul capitol, **Geografia**, autorul vine cu date statistice interesante, care privesc suprafața totală a comunei, numărul de hectare aflate în intravilan, cel aflat în extravilan, numărul de curți, numărul de ape și bălți etc., dar și aspecte de ordin mai general, care țin de localizarea comunei și vecinii săi: comuna Oituz este situată în partea central-estică a României, în zona de trecere a două sectoare carpatice, Grupa Centrală a Carpaților Orientali și Grupa Carpaților de Curbură, iar în vecinătatea comunei putem localiza: „orașul Slănic Moldova la nord-vest, comuna Pângărești la nord-est, comuna Bogdănești la est, comuna Mănăstirea Cașin la sud și comuna Brețcu din județul Covasna la sud-vest”. Datorită poziției geografice favorabile, satele din comuna Oituz s-au aflat la o răscruce de drumuri care leagă Pasul Oituz de cele trei provincii românești: Moldova, Transilvania și Muntenia.

Autorul ne aduce în atenție, de asemenea, aspecte de natură geologică, despre relief, soluri, climă, ape, vegetație și fauna locului.

Capitolul **Istoria** este deosebit de interesant, Anton Coșa trecând totul prin filtrul cercetării istorice riguroase. Aflăm că, încă din paleolitic, pe aceste meleaguri s-au găsit urme de locuire, că se cunosc vetrele de locuire din apropierea izvoarelor cu apa sărată, descoperirile arheologice venind cu dovezi în acest sens.

Primele izvoare scrise datează din epoca feudală, mai precis din secolul al XIV-lea. Primul sat menționat este Oituz, numit pe atunci Grozești, mențione

consemnată într-un uric datând din timpul domniei lui Alexandru cel Bun, la 15 martie 1410, în ziua Sfântului Lazăr.

Autorul menționează de asemeni faptul că locuitorii din satele comunei au participat la toate evenimentele care au marcat devenirea istorică a României, de la Revoluția de la 1848 pâna la Al Doilea Razboi Mondial (1941-1945).

În capitolul **Demografia** este urmărită evoluția numerică a locuitorilor comunei pe baza izvoarelor ecleziastice, civile, militare, interne și externe. Cele mai vechi surse statistice sunt, evident, cele religioase, dintre cele militare putem aminti aici recensământul fiscal operat de armata țaristă în anul 1774, iar cele civile oficiale au fost efectuate în secolele al XIX-lea și al XX-lea.

În capitolul **Etnografie** s-a trecut prin toate registrele: arhitectura populară, obiceiuri calendaristice, țesăturile, portul popular, îndeletniciri, toate ilustrate nu doar prin stilul expunerii, ci și prin imaginile semnificative prezentate în fotografiile de final. „Casele din satele comunei Oituz, construite în general de către localnici, se integrează în tiparul caselor tradiționale moldovenești”, „erau tencuite și văruiute”, iar la cele mai vechi „după ce se văruiau cu alb și sineală, se trăgeau brăie cu humă”.

În capitolul rezervat **Bisericii** se vorbește despre evoluția organizării ecleziastice, sunt menționate bisericile construite și preoții din zonă. Aflăm, spre exemplu, că, spre mijlocul secolului al XIX-lea, datorită creșterii numărului de credincioși catolici, încep demersuri pentru construirea unei noi biserici. Despre prima biserică ortodoxă din satul Oituz aflăm că ar data din jurul anului 1734.

În **Școala**, învățământul local este menționat cu toată atenția cuvenită, urmărindu-se evoluția în timp, de la construcția școlilor propriu-zise, până la condițiile de desfășurare a actului educațional în sine. Spre exemplu, „în conformitate cu articolul 418 din Legea Instrucțiunii Publice din 25 ianuarie 1864, care dispunea punerea ei în aplicare odată cu începerea anului școlar 1865-1866, revizoratul școlar al județului Bacău îl numește ca învățător la Școala Generală nr. 2 Oituz pe preotul Vasile Ștefănescu”.

În capitolul **Cultura**, ca punct central este reliefat rolul determinant al „Ligiilor pentru unitatea culturală a tuturor românilor, secțiunea Grozești” care ulterior se transformă în „Societatea culturală coral-artistică Răsunetul Oituzului”, având o colaborare fructuoasă cu Școala și Biserica. De asemenea este menționat rolul formator al intelectualității din zonă.

Antroponimia analizează numele de familie din zonă, pe baza diferitelor recensăminte, autorul incluzând și un indice alfabetic. Pentru locuitorii comunei Oituz primul izvor important este **Codex**-ul redactat de către episcopul Marco Bandini la mijlocul veacului al XVII-lea, el menționând aici satul Grozești („Gordzafalva”).

În **Toponimie** putem urmări prezentarea numelor de locuri ale comunei, documentație realizată din studiul arhivei, dar și din teren, de la mărturii ale localnicilor, dicționarul de toponime fiind extrem de minuțios realizat.

Economia locală și **Organizarea teritorial-administrativă** sunt alte două

capitole bine documentate, unde putem afla amănunte interesante.

Cadrul natural este prielnic în principal practicării agriculturii, apoi creșterii animalelor și viticulturii. Sunt menționate pe rând meșteșugurile, apicultura, pescuitul și vânătoarea.

Sunt menționate, de asemenea, resursele naturale care au favorizat în timp apariția unei industrii în zonă: petrol, gaze naturale, minereuri de fier, izvor cu ape minerale etc., precum și potențialul turistic important al comunei.

În ceea ce privește **Organizarea teritorial-administrativă**, actuala comună Oituz este formată din șase sate: Oituz, Marginea, Călcâi, Ferăstrău, Harja și Poiana Sarată. Autorul ne vorbește despre evoluția toponimelor din zonă, despre administrația publică locală, organizarea primăriei și componența consiliului local.

Alt capitol este alcătuit din veritabile arhive istorice și etnografice (documente, recensăminte, statistici), la care se adaugă o bibliografie, un glosar și o serie de fotografii în care regăsim dovezi despre arhitectura populară tradițională, țesăturile de interior, portul popular, îndeletnicirile, riturile de trecere care marchează ciclul familial (nașterea, nunta sau înmormântarea).

Cercetarea domnului Anton Coșa, care a culminat cu scrierea acestei monografii, cuprinde o diversitate de aspecte istorico-culturale, iar rezultatul este unul lăudabil, nu atât din perspectiva reușitei istorice, cât mai ales datorită faptului că ea se constituie – fericit am spune noi – și într-un omagiu adus comunei Oituz la ceas aniversar.

Mihaela Băbușanu Amalanci